

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :
 Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka ... 1 " — "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :
 Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
Majiteľ' a vydavateľ' :
 JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľ'stvo :
 Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
 Sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Árešt a bláznivec v parlamente.

Veľmi zle sa vodí mungom na celej čiare. Na vlastné oči presvedčili sa, ak slávnostne vltalo viedenské obyvateľstvo krajinských vyslancov spojenej opozície. Neosožilo im nič, že za krajinské peniaze do Viedne doviezť dali chýrneho Pavlika so 60 policajtami, vyslancovia opozície predseda sa dostali do mungovskej delegácie, vyhlásili ju za nezákonnú a všetky jej uzavretia za neplatné.

Lukács a Tisza nevedia ako z konopí. Nič im neosožia ani tie vysoké vyznačenia, ktoré najnovšie dostali, bo o ne u kráľa modlikali. Začali preto rozmýšľať, akým spôsobom i na ďalej udržať by mohli hladných mungov pri masných hrncoch a zachrániť svoje drahé hlavy, ktoré neúprosne žiadajú stránky spojenej opozície.

Aby teda Lukács udržal sa na vláde a kalvín Tisza v predsedníckom stolci parlamente usniesli sa na tom, že prepracujú zákonnú predlohu o zhabaní mandátov a doplnia ju tým, že pre renitenných vyslancov, pod čím rozumejú opozičiarov, v parlamente sriadia **árešt**. I z tohoto vidno, ak veľmi napreduje Uhorsko medzi parlamentami celého sveta. V ruskej dume, v parlamentoch Anglicka, Francúzska, Nemecka, Talianska neni áreštu pre vyslancov. Uhorsko v tomto ohľade stojí na prvom mieste.

Veľkolepé stavenie uhorského parlamente vybudované bolo pod dozorstvom Ludvika Tiszu. Je to ten chýrny Tisza, ktorý po veľkej povodni sedemdesiatich rokov znovu vystavil mesto Szegedin. Za tieto zásluhy Ludvik Tisza i s celým

tisovským plemenom dostal titul grófa. Akokoľvek múdry a obratný bol Ludvik Tisza, pri stavení uhorského parlamente predseda nemyslel na to, ak veľmi vyvine sa u nás parlamentarizmus. Škoda že už vtedy nemohol sa opýtať svojho vnuka Štefana Tiszu, či v tej veľkolepej budove parlamente ešte dačo nechýba. Štefan Tisza strýka Ludvika zaiste bol by upozornil na to, že v tomto parlamente chýba tá najhlavnejšia vec a to je árešt. On totiž už vtedy ako mladý chlapík bol tej mienky; že v Uhorsku ku panovaniu a správe krajinských záležitostí oprávení sú jedine liberáli. V jeho nakazenom duchu už vtedy videl skvostnú poradnú sieň, v ktorej on ako predseda kommanduje obrovskú väčšinu liberálov, terajších mungov a jeho pomútené modzgy predstavovali si podzemné miestnosti, árešty pre vyslancov opozície, ktorí sa mu nechcú klaňať a tancovať tak ako im on hvízda.

Árešt v parlamente a to pre vyslancov opozície! Je to skutočne tak hrozná myšlienka, aká vzniknúť mohla jedine v takých pomútených hlavách, aké ozdobia Lukácsa a Tiszu. Túto myšlienku Uhorsku závideť môžu najchýrnejší štátnici a vzdelané národy celého sveta. No a že Uhorsko nemá výtečných štátnikov a politikov! Mungovci sa im pravda klaňajú, zdravého rozumu ľudia však smejú sa nad tým, zvlášte v cudzozemsku, že v Uhorsku prítomne panujú ľudia, ktorí patria nie do parlamente, lež do bláznivca.

Lukács a Tisza neni sú s tým spokojní, že vyslancovia opozície, keď sa zcela nepodrobia mungom, jednoducho len pozbavení majú byť mandátu. Dľa ich pomúteného rozumu, ako

oni hovoria, renitentní vyslanci, najprv vytvoreni majú byť zo snemových zasadnutí; keď sú ďalej renitentní, trestaní majú byť peňažnou pokutou, na kratší alebo dlhší čas shabú im poslanecký plat, jestli však ani vtedy nepoddajú sa Tiszovi a mungom, odsúdia ich do áreštu snemovne. Renitentní vyslanci konečne, keď sa už niako nechcú napraviť, pozbavení majú byť mandátu. Jestli Lukács a Tisza s ich mungovcami ešte dlho panovať budú v Uhorsku, ľahko dožijeme sa i toho, že pre vyslancov opozície v parlamente postaví dajú takú železnú pannu, akú ukazujú v Nürnbergu. V muzeume kráľovského hradu stojí tam postava s hlavou panny, v dlhom železnom kepeni, ktorý znútra opatrený je ostrými nožami. Za starých časov na smrť odsúdených zločincov vtísali do kepeňa tejto železnej panny. Dľa parlamentarizmu Tiszovho a Lukácsovho vyslancov opozície očakáva snáď i nürnbergská železná panna.

Lukács a Tisza ostatne s ich plánom o árešte v parlamente nielen seba samých uvádzajú na posmech, lež i celú mungovskú stranu. Na árešt v parlamente nemôže byť hrdý ani jedon mungo. Tí voličia však, ktorí pri posledných voľbách hlasovali na mungovského kandidáta, tiež sa nemajú s čím pýšiť. Mungovcom je to nemilé, že vyslancovia opozície hľadia im na palce. Keby aj nebolo opozície, mungovci by až vtedy ukázali, čo vedia. Na žiadosť vienských kruhov odhlasovali by každý týždeň niekoľko sto millionov korún a za vojaka dali by assentovať každého chlapa, či je krivý alebo hrbatý, nech len není mungo. Za tieto veľké zásluhy prišli by pravda potom zas nové vyznačenia z Viedne. Tisza zaiste vidí sa už ako knieža, Lukács ale očakáva, že dnes-zajtra bude grófom alebo barónom. Že pri tom masťom hrnci dobre sa cítia vyhladovaní mali mungovci a že sa im k ohrýzaniu jednostajne ujde poriadnych košťaľov, to sa samo sebou rozumie. Lukács a Tisza bezpochyby poriadne platia svojich gárdistov, bo by ináč nemohli rátať na ich oddanosť a vernosť. Ponevác ale spojené stránky opozície pred očima majú práva krajiny a blaho ľudu, ponevác opoziční vyslancovia v ich bojoch za konštitúciu krajiny, za všeobecné priame, tajné volebné právo, nechce ustúpiť sebeckým, v bahne nemravnosti váľajúcim sa

mungom, preto dľa múdrosti a na žiadosť Lukácsa a Tiszu mali by ísť do áreštu.

Árešt má byť jediným prostriedkom k zavedeniu poriadku v uhorskom parlamente. Netreba ale čerta na stenu malovať, bo keď v parlamente zavedený bude ten veľmi potrebný poriadok a v krajine, pri skutočne neodvislých súdoch panovať bude spravodlivosť, ľahko sa môže stať, že nejedon z mungov ľahko príde do áreštu. Mungovci svoje pánstvo teda zabezpečiť si chcjú áreštom. Boja sa zaiste áreštov, preto by opozičných vyslancov radi poslali do áreštu. Je to driečny liek proti tej mungovskej chorobe. Vyzerá on tak, ako keď by dakto plešivosť liečiť chcel tým spôsobom, že plešivému odreže hlavu. Taký chýrny lekár ako sú mungovci, bol by aj ten, ktorý, keď dakoho palec bolí, jednoducho odotne mu celú ruku. Mungovcom docela rovní sú takým lekárom, ktorí aby zastavili bolesti chorých, pošlú ich na druhý svet. Lukács, Tisza a celá mungovská strana božia sa prisnej kritiky opozičných vyslancov, nadovšetko ale že im zastavila ich špinavé remeslo a preto každého svedomitého, za práva krajiny a dobrobyt ľudu zmužile bojujúceho vyslanca chceli by hodiť do áreštu.

Takým spôsobom ale Lukács a Tisza s celou mungovskou armádou len dvoje dokázali. Za jedno, že pre tie nezákonnosti, aké páchajú v krajinskom sneme, samí sú zralí do áreštu; za druhé ale, nepodvratne presvedčili svet o úplnej ich šialenosti. To není paralizis progressiva, na ktorú trpia Lukács a Tisza, lež osvedčená šialenosť. V krajinskom sneme Uhorska potrebný je preto, nie árešt pre opozíciu, lež pre mungovcov bláznivec.

K voličom varinského okresu.

Imrich *Haydin*, krajinský vyslanec okresu varinského zomrel a pochovali ho 28. septembra. Ako zaťatý mungo 4. júna vyznačil sa zvlášte, keď Tisza krajinských vyslancov zo snemovne vyhadzovať dal skrze policajtov. Vyznačil sa ďalej keď Lukácsovu zákonnú predlohu o shabaní mandátov, referoval tak ohnive, že docela zachrypnul. Neideme ho ďalej posudzovať, nech ho posúdi spravodlivý a milosrdný Boh. Imrich Haydin zomrel na mungovskú chorobu. Dostal raka.

V okrese varinskom nastáva teda voľba krajinského vyslanca. Vodcovia kresťanského ľudu majú vedieť čo je ich povinnosť. Smrteľný hriech by to bol, keby v tomto vážnom okamžení nezaujali sa o ľud, za ktorý sú pred Bohom zodpovední. Veľkú významnosť tejto voľby kresťanskému ľudu treba bezodkladne vysvetliť. Ľud na každý pád treba poučiť, aby sa nedal omámiť, zaslepiť mungovským kortešom. Kresťanský ľud musí vedieť, že na svete nemá väčších nepriateľov, ako sú mungovci. Mungovci vyzierajú kresťanský ľud do poslednej kosti. Mungovci teraz už aj na to myslia, ako shabú cirkevné majetky. Statočný a svojmu náboženstvu oddaný kresťan nesmie hlasovať na munga.

Ešte len krátky čas sú mungovci na vláde a už celkom ožobráčili krajinu. Len tohoto leta 400 millionov novej dane oohlasovali na vojenské ciele. Včul zas asi 300 millionov odhlasujú na ocelové kanóny. O assentírkach rekrútov mungovci prijali taký zákon, dľa ktorého i každého mrzáka a žobraka vezmú za vojakov. Obecné verejné farchy aké Uhorsko snášať musí už v nastávajúcom roku, obnášajú tri miliardy korún. Je to taká summa, ktorej obrovskú veľkosť nevedia pochopiť iba mungovské modzgy.

Za blahobyt ľudu mungovci po celý čas ich panovania nepodujali a nepreviedli ani najmenšieho. Bláznivou ich politikou Uhorsko pred cudzozemskom priviedli o celý kredit. Sociálne zákony pod koalíciou v prospech ľudu a zvlášte malých ľudí vynesené alebo zpotvorili alebo docela zotrelí. Všetky triedy obyvateľstva vystavené sú najväčšej biede a ľud i z najúrodnejších krajov prinútený je vystahovať sa do cudzozemska. V celej krajine, nielen v mestách, lež aj po vidiekoch panuje hrozitánska drahota. Ak ťažký je život, to z vlastnej zkušnosti najlepšie vedia občania Horniakov a obyvatelia okresu varínskeho, kde v krátkom čase prevedená má byť voľba krajinského vyslanca.

Na tisíce rozmnožené úradníctvo, ktorému jednotajne zvyšujú platy a pensie, tisíce millionov vyhodene na spoločnú armádu, do nekonečna zvýšené dane, zdrazené v domácnosti potrebné články, ako petrolej, sol atď., ožobráčený, do poslednej kvapky krvi vycicaný ľud, otrhané školy, zanedbané verajné cesty, označujú panovanie mungov. Pospolitý ľud predtým

aspoň ako-tak lacno cestovať mohol po železničiach, včul ale už aj železničné karty značne poskočily v cene. Na tieto zásluhy mungov nech myslia občania pri voľbe krajinského vyslanca vo varinskom a kysucko-novomestskom okrese.

Kresťanská ľudová strana ako aj všetky stránky spojenej opozície kruté boje vedú za všeobecné priame a tajné volebné právo, mungovci však na čele s Tiszom a Lukácsom vyslancov kresťanskej ľudovej strany a celej opozície s pomocou surových policajtov vyhadzujú z krajinskej snemovne, prekážajú ich v plnení ich poslancekých povinností. Krajinský snem otáčajú vojenským kordónom, aby ľudu oddaní vyslancovia v parlamente nemohli brániť práva a sväté pravdy ľudu. Toto treba na oči vyhodiť mungovským kortešom, keď pred voľbou v kysucko-novomestskom-varinskom okrese navádzať budú voličov, aby hlasovali na kandidáta mungovského.

Vyslancovia kresťanskej ľudovej strany ako celá opozícia nešajú ustavania a útraty, jednotajne chodia po celej krajine, aby keď už v snemovni nemôžu, ponosy a pravdy svoje prednášali v ľudových shromaždeniach. Mungovskí slúžnovci však, na rozkaz fõispánov a zaiste Tiszu a Lukácsa, ľudové shromaždenia nedovoľujú alebo rozháňajú žandármí. Krajinským vyslancom kresťanskej ľudovej strany ani to nechcú dovoliť, aby účtovali pred svojimi voličmi. Proti slobode slova a shromažďovania sa takto prehrašujú sa mungovci. Voličia varínskeho okresu, keď povážia, akých zločinov schopní sú mungovci, každého mungovského korteša nech ohriaknu: preč s mungom!

Celý svet zná mungov. Slovenský ľud nemá hroznejších nepriateľov, ako sú mungovci. Ľud a nadovšetko Slovákov ožobráčili hmotne a včul ani statočného volebného práva nechcejú dať Slovákom. Ktorý varinský volič zdravého rozumu hlasovať by mohol na svojho úhlavného nepriateľa, na kandidáta munga?

Za práva ľudu, bez rozdielu národnosti, teda aj za Slovákov varinského okresu, zmužile bojovala vždy a neohrozene bojuje prítomne kresťanská ľudová strana. Po celom okrese varinskom nech teda jednoglasne ozýva sa heslo: **Preč s mungom! Nech žije kandidát kresťanskej ľudovej strany!**

Čibési a vlastenci.

Tisíc a tisíckrát zgazemberovaný gróf Štefan Tisza vo svojej zaslepenosti, že on je nekorunovaným kráľom Uhorska, čibésmi pomenoval spojenú opozíciu, ktorá proti násilným a zotročeným mungovcom boj vede, aby, túto bandu rozoženúc, uskutočnila všeobecné volebné právo a s tým položila základ demokratického Uhorska.

Kto je čibés?

Čibésmi menujú budapeštianskych vačkových zlodejov, Nadutý a ctibažný Tisza do tejto spoločnosti počíta Apponyiho, Andrásyho, Kosutha a všetkých tých vyslancov stránok opozičných, ktorí krajinu oslobodiť chcú od mungovských zlodejov, ktorí mandát obdržali za ukradnuté krajinské peniaze. Tisza teda zväčšil počet budapeštianskych vačkových zlodejov, keď v jeho hlúpej nadutosti medzi nich vsadil spojenú opozíciu. Či to neni ztreštenosť a hlúposť, že Tisza opozičiarov opovažuje sa pomenovať čibésmi, seba ale a svojich pomocníkov, ktorí žijú z ukradených mandátov, predstavuje svetu ako vlastencov?

Pohliadnime včul, aký rozdiel robí verejnosť medzi mungovskými vlastenci a medzi opozičnými čibésmi?

Štefana Tiszu od mesiacov strážia žandári a policajti. Kam sa len pohne, za päťami stúpa mu stráž. Prečo táto veľká opatrnosť? Či je Tisza takým zriedkavým pokladom krajiny, že ho i pred ostrým vetrikom vystríhať treba? Nie! Tisza je nenávidený a prekliaty. On je nešťastím uhorskej krajiny. V každom kúte dvíhajú sa naň päste, aby ho zrazily, preto tá stráž okolo jeho osoby.

Najväčší vlastenec (!?) Uhorska chodí, cestuje, reční a odpočíva v tóni, z krajinských peňazí platených žandárov a policajtov. Čo je to však za krajina, kde udajne najväčšieho vlastenca jednoducho strážiť musia žandári a policajni lapaji?

Pohliadnime ale na druhý obrázok.

Mungovskí poslanci na rozkaz Štefana Tiszu idú účtovať do svojich okresov. Prv však vojsko a žandárov vyšlú do okrnsu, aby robili poriadok. Potom príde do okresu mungovský pán poslanec. Len sa tak vkradne do daktorej obce. Neúčtuje pod holým nebom, lež u žida v hostinci,

ktorý z vnútra a z vonku oblahli žandári. A kto je na účtovnej reči mungovského vyslanca? Dakolko stoličných päťolizačov, židov a lakomých voličov. Ludu tam neni. Pred ludom ani jedon mungo neopováži sa účtovať, lebo v Uhorsku na vlastencov zlé časy zavítaly.

Zas iný obrázok.

Svolali snem na poradu. K tomuto činu mobilizovala vláda všetkých budapeštianskych konštáblerov k tomu cieľu, aby poslancov (ináč povedano Tiszových čibészov) z krajinského domu povyhadzovali. Mungovskí vlastenci neopovážia sa ani krok urobiť bez policajtov. Je ich poltrefa sta a predsa boja sa malej opozície. Ani mungovský vyslanec, ani Tisza neukáže sa prv v poradnej sieni snemovej, kým je tam čo len jedon opozičiar. Dľa pravdy však policajti nemali by vyhadzovať opozičiarov, lež Tiszu s jeho biednou čriedou. Lenže mungo bojí sa o svoju kožu. My ale veľmi radi by sme už aspoň jedonkrát videli krvácajúcich vlastencov mungovských!

Už aj z týchto obrázkov vidno, že naši mungovci viazaní sú ku žandárom a policajtom. Nuž a čibési? Tí slobodne chodia po krajine. Účtujú pod holým nebom. Agitujú za svoju pravdu a za všeobecné právo volebné. Neboja sa, bo majú svedomie čisté a vedia, že lud s nimi cíti a s nimi drží. A že je tomu tak, zkusili sme to pri výlete opozičných poslancov do Viedne na zasadnutie uhorskej delegácie, aby tam protestovali proti nezákonnosti šialeného Tiszu a jeho pomocníka Lukácsa. Kým mungovských delegátov policajti odprevádzali do Viedne, zatiaľ opozičiarci slobodne cestovali. Na mungovcov nikto sa neobzrel, opozičiarov však už po ceste pozdravoval lud. Vo Viedni mungovci ukázali sa svetu len v sprievode budapeštianskych policajtov, ba ešte aj takrečený Uhorský Dom, kde delegácie zasedajú, oblahli policajti, aby prekazili vchod opozičiarov. Vyslancov spojenej opozície ale nepočtené zástupy čakaly na viedeňskom železničnom nádraží. Vítaly ich radostne a ku spojenej opozícii prejavovali svoju simpatiu.

Hľa, aj vo Viedni viac si ctia čibésy, ako mungovských vlastencov, bo aj vo Viedni vedia, že v Uhorsku bašuje šialený Tisza a že mungovci šliapu tú slobodu, ktorú horko-fažko vy-

dobily si rakúske národy. Nuž ako je to, že ľud oslavuje čibésov, kdežto mungovských vlastencov zaklína do horúceho pekla? A že je tomu tak, videli sme to aj v Budapešti dňa 26. septembra pri návrate z Viedne opozičných poslancov. Osemdesiat tisíc ľudí čakalo ich na nádraží. Poslucháči vysokých škôl, občania, robotníci, inteligenti hemžili sa po uliciach. Pri nádraží bol taký tisk, že ľud nevedel sa pohnúť. Ozýval sa spev. Kým vlak nedorazil, ľud spieval revolučné piesne. Ako postál vlak a vyslanci vystúpili z vozňov, ozvalo sa hrmavé eljenovanie bez konca-kraja, Nadšenosť bola všeobecná. Ľudia boli blažení, keď sa mohli jedného z tých «čibésov» dotknúť. Ulicami ozývaly sa zápalisté reči. Pochod musel zastať za každým krokom. Nebolo možno napred pre ťavy ľudu. Tak prišli z Viedne čibési. Amungovskí vlastenci? V sprievode policajtov. Na tých ani pes sa neobzrel, bo tých ľud len preklína. Aj do Viedne preto šli, aby nás obfažili novými farchami.

Po tomto ľahko je nám voliť medzi čibésmi a mungovskými vlastencami. My budeme čibési a nežiadame si patriť ku spoločnosti za ukradené peniaze zakúpených vlastencov mungovských.

Fatranský.

Z Treučanskej.

Odmieňajú sa židovským kortešom.

Dnes-zajtrá v treučianskej nebude židovského krčmára, kupca, továrnika, fiškála, ktorého by nevymenovali za radcu jeho veličenstva kráľa, alebo neozdobili krížom radu sv. Štefana. Áno, krížom a nie židovskou hviezdou, mogendovon. Náš pán főišpán nemá iné starosti, len podlizovať sa židom a istým duchovným otcom, ktorí pri posledných poslaneckých voľbách vyznačili sa čo neohrození korteši strany mungovskej. Istí kňazi a židáci sú v milosti u nášho főišpána. Kde sa len obráti tento chýrny pán stavajú mu slávohrány na rozkaz služnóvcov a notárov a on akožto tatík Treučanskej, visity robí na fáchach a demonštruje s jeho veľkým katolicismom; ako by nie, veď ako klerik darmo študoval v Trnave a až keď zložil matúrku, zhodil reverendu. Pri návštevách i pána Szalavszkyho nechýbujú dobré obedy, lichotivé

zdravice, hudba a iné, čo k takýmto vlasteneckým hostínkám patrí. Pán Szalavszky zalúbil sa do treučanských kňazov. Nevieť je-li to opravdivá láska a či len, ako sa to povedá, kortešský fogáš, dosť na tom, pán főišpán vie prečo dvorí kňazom a dľa znakov, neprerátal sa. Treučansko tak je zliberálčené, ako bolo za starého Tiszu. Pri liberalčení Treučanska najväčšie zásluhy majú naši židáci. Môže sa povedať, u nás najmohútnejší sú židáci. Oni a stoliční páni robia politiku. Ľud nepríde do ohľadu. Pri voľbách obdržia voličia svoju mzdu a porciu či toho smradu židovského, či nekej zdochliny na guláš pripravenej a sú odbavení. A ctení voličia sú s tým veľmi spokojní a zároveň aj ich bývali vodcovia. Aspoň sa nemusia namáhať a báť, že utratia priazeň pána főišpána. Takto vyzerať my Treučania v politickom ohľade. Na všetky strany spatrujeme modly liberalismu a pre tie nevieme kto sme vlastne my katolíci a kde patríme? Židáci sa tomu len smejú. Drhnú si ruky od radosti a šopců jedon druhému do ucha: Pochovali sme ľudovú stranu v Treučanskej. Nikto ju viac nevzkriesi.

Toto víťazstvo židovstva nemôže nechať pán Szalavszky bez odmeny. I odporúča vláde istých židov k vyznačeniu, ku ozdobeniu zlatým krížikom. A dážd krížikov zaplavuje celé Treučansko a pán főišpán pripína tie krížiky a ordá za veľkých slávností, pri čom aj istí katolícki kňazia chválospevy vynášajú o Tiszovi, o Lukácsvi o vláde a o židoch. A főišpán potleskuje. Mungovia eljenujú. Hudba hrá veselo, šampaňské sa pije! Niet blaženejšieho kraja ako je Treučansko. Prehltnul ho liberalismus a v bá chore tejto potvory dobre je tým, čo sú dnuká. Ľud nemajú za nič. Kto by sa ozieral o ľud vtedy, keď főišpán krížikom ozdobuje židov a keď stoliční páni a istí duchovní pripijajú mu na víťazstvo liberalismu.

No mne sa hnuší toto bratrickovanie a toto farizejstvo a s napnutosťou čakám, kedy pripne Szalavszky zlatú židovskú hviezdičku, ten mogendoven, doktorému zliberálčenému duchovnému na prsia. Po zlatom krížiku nasleduje — židovská hviezva, totiž **mogen doven**.

Treučan.

Krešťania, katolíci kupujte len u krešťanov!

Zožidovčenie našej intelligencie.

Naše noviny viac ráz upozornily kresťanské obecnosť, že rýchle rastie pomerný počet židovských žiakov stredných škôl a židovských univerzitných poslucháčov. Na tú smutnú udalosť poukazujeme dnes znovu, keď podáme nasledujúcu najnovšiu štatistiku.

V našich stredných školách na príklad na 100.000 rímsko-katolíkov padne 337, na 100.000 grécko-katolíkov 153, na 100.000 nesjednotených gréckeho obradu 149, na 100.000 luteránov 479, na 100.000 kalvínov 377 a na 100.000 židov až 1785 žiakov. Tieto hovoriace čísla svedčia, že katolícka cirkev a kresťanské vierovyznania dovedna stredným školám poskytujú menej žiakov, ako židovstvo, ktoré tvorí len päť percentov celého obyvateľstva krajiny alebo 500.000 kresťanov dáva dovedna 1505 žiakov do škôl, kým 100.000 židov 1785 žiakov.

Na univerzitách nachádzame nasledujúci pomer: na 100.000 rímsko-katolíkov padá 57, na 100.000 grécko-katolíkov 20, a na 100.000 nesjednotených gréckeho obradu 16, na 100.000 luteránov 75, na 100.000 kalvínov 68 a na 100.009 židov 420 univerzitných poslucháčov. Podľa svedectva týchto čísiel 500.000 kresťanov hlavným školám dovedna poskytuje 236 mladíkov, kým 100.000 židov 420 a 500.000 židov 2400. Na zverolekárskej hlavnej škole počet katolíckych poslucháčov obnáša 38 a židovských 61 percentov: na lekárskej fakulte je katolíkov 25 percentov a židov 47. Tieto dáta jasne vy-

svetľujú aj inú štatistiku. V Uhorsku je 1248 katolíckych a 2421 židovských lekárov, 1458 katolíckych, 2321 židovských pravotárov, 541 katolíckych a 780 židovských advokátskych praktikantov, 301 katolíckych a 889 židovských vychovávateľov.

Tieto čísla nám zreteľne oznamujú, že intelligencia Uhorska behom krátkeho času bude celkom židovská. Kresťania nesmú už ďalej spať, lež musia sa všemožne hýbať, aby ušli tej hroznej katastrofe, ktorou hrozí im vtieravé židovstvo!

F. K.

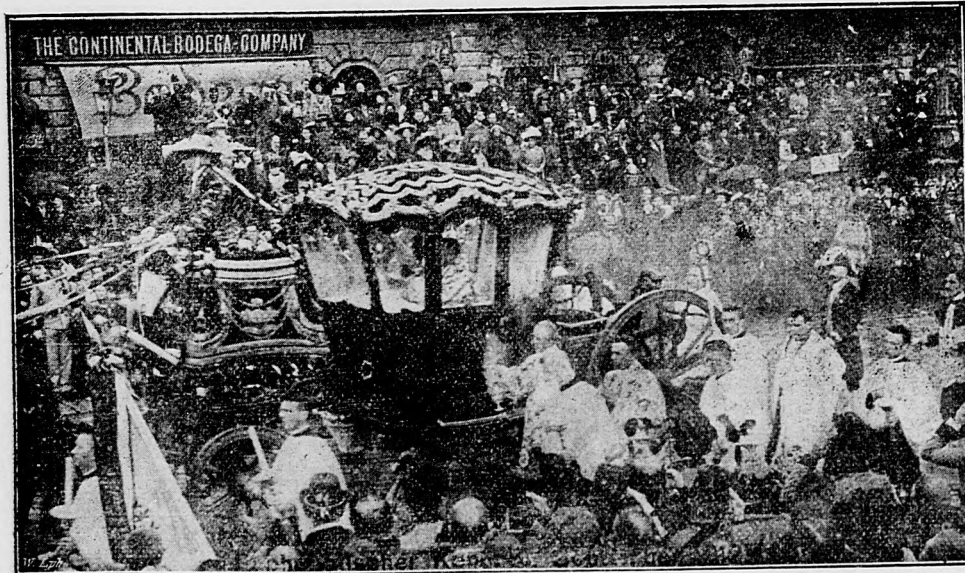
POLITICKE CHYRY.

Predznaky rozkladu mungovskej strany.

Vážnejší ľudia mungovskej strany začínajú nahliadať, že tyranstvo Lukácsa a Tiszu k nič dobrému nepovede v krajine. Tomuto neostýchajú sa aj verejne dať výrazu. Gróf Pavel Esterházy minule držal reč v ľudovom shromáždení v Ugode a následkom tejto reči bolo, že pracovná (mungovská) strana celého okresu celkom sa rozpadla. Ako stojí mungovská strana v meste Pápa, o tom sa osobne presvedčil Tisza, keď ko minulý týždeň ztadial skoro vytrepali. Znakom rozkladu mungovskej strany je i to, že stoličné právomocnosti v jasenných shromáždeniach neni sú viac náklonné dôveru hlasovať Lukáčsovi a Tiszovi. Dokázaly to uzavretia stolic Ugocsa a Heves. Mungovcom teda začínajú sa už oči otvárať. Je to síce trochu neskoro, nuž ale lepšie pozde ako nikdy.

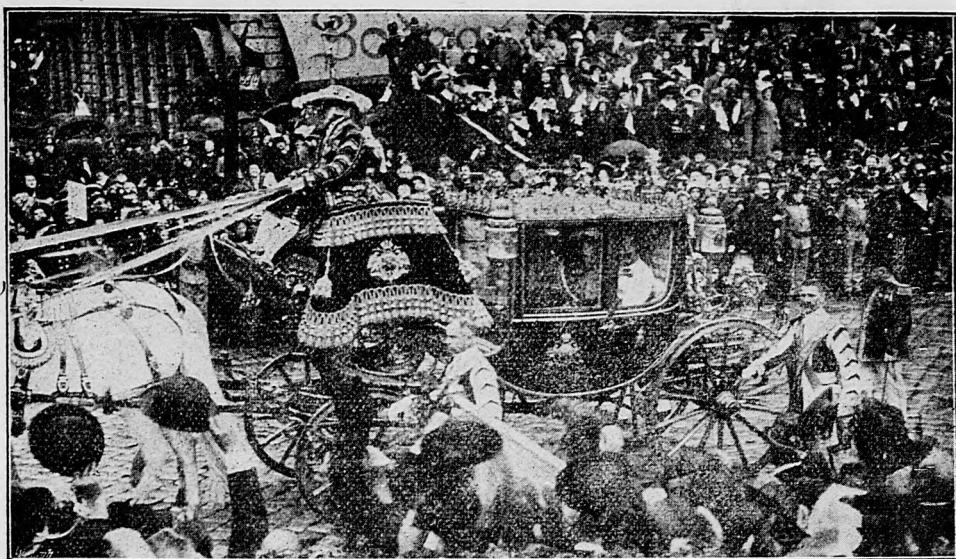
Ohrožujúce shromáždenia spojených stránok opozície.

Kým mungov spolu drží jedine policajt Pavlik, Lukács a Tisza, zatiaľ spojené stránky opozície podmaňujú si najširšie vrstvy krajinského obyvateľstva. O tom svedčia obrovských rozmerov shromáždenia vydržiavané v nedeľu 29. septembra. Medzi týmito shromáždeniami zvlášte vynikalo vydržiavané v meste Nagykároly, kde účtoval gróf

Sviatosť Oltárnu vezúci hyntov z príležitosti eucharist. processie viedenskej.

Jozef *Károlyi* a rečnili: gróf Aladát *Zichy*, gróf Albert *Apponyi*, Georg *Szmrecsányi* a *Mezőssy*. Obecenstvo mesta a okolia na tisíce shromaždené jednohlasne vyslovilo nedôveru Lukácsovej vláde a Tiszovi. Podobne skvele vypadlo veľké ľudové shromaždenie, vydržiavané v Komárne, kde ľud s hlbokým pohoršením slyšal prednášky o Tiszových a Lukácsových nezákonnostiach, pri čom nedôveru a opovrhnutie vyslovil celej mungovskej strane.

Jeho veličenstvo kráľ a nástupca trónu, na viedenskej processii eucharistickej.

Vyznačenia za páchané nezákonnosti.

Pri politických zločinoch, aké v krajinskom sneme páchané boli 4. júna a 18. septembra pomáhali nielen obecní policajti, lež aj policajní úradníci. Za túto ohavnú službu dostali včul vyznačenia: hlavnomestský kapitán Boda zlatý kríž radu sv. Štefana, policajní úradníci Szirmay, Jeszenszky, Szeszler, Köpf a Pavlik kríž radu Franca Jozefa, Beniczky a Gersich ale dostali zlatý kríž zásluh s korunou. Takéto vyznačenia dostali ľudia, ktorí s opovržením ich povolania pomáhali pri najhnusnejších nezákonnostiach. K týmto vyznačeniam odporúčal ich minister okolo osobnosti kráľa, ktorý zastáva aj ministerpredsedníctvo a volá sa Ladislav Lukács.

Vystatovanie sa zločinom.

Mungovská porada v krajinskom dome 18. septembra na rozkaz Tiszu zo snemových zasadnutí vytvorila 59 krajinských vyslancov opozície, 49 vyslancov z 30 zasadnutí a 10 vyslancov z 15 zasadnutí. O tomto uzavretí mungovskej porady v krajinskom sneme, Tisza ako náčelník všetkých živých a mrtvých mungov, zvláštnym jeho menom značeným prípisom upovedomil každého vytvoreného vyslanca. Je to ako demonštrácia s jeho najnovším politickým zločinom. Vytvoreni vyslancovia ale rad-radom zpiatky poslali Tiszovi jeho lístky a viacerí znovu sa ohrožovali proti zločinom v krajinskom sneme zpáchaným 18. septembra.

Mungovské delegácie.

Mungovci sedia prítomne v delegáciach vo Viedni a ako na šnôrke hlasujú a povoľujú všetko, čo od nich žiadajú. Na krajinu pravda nemyslia a najmenej na tých ubohých voličov, ktorí ich za vyslancov vyvolili. Možno že každý mungo-delegát za jeho hlasovanie očakáva keď nie iné, aspoň daaké ošarpané barónstvo.

Pápežské vyznačenie Lukácsa.

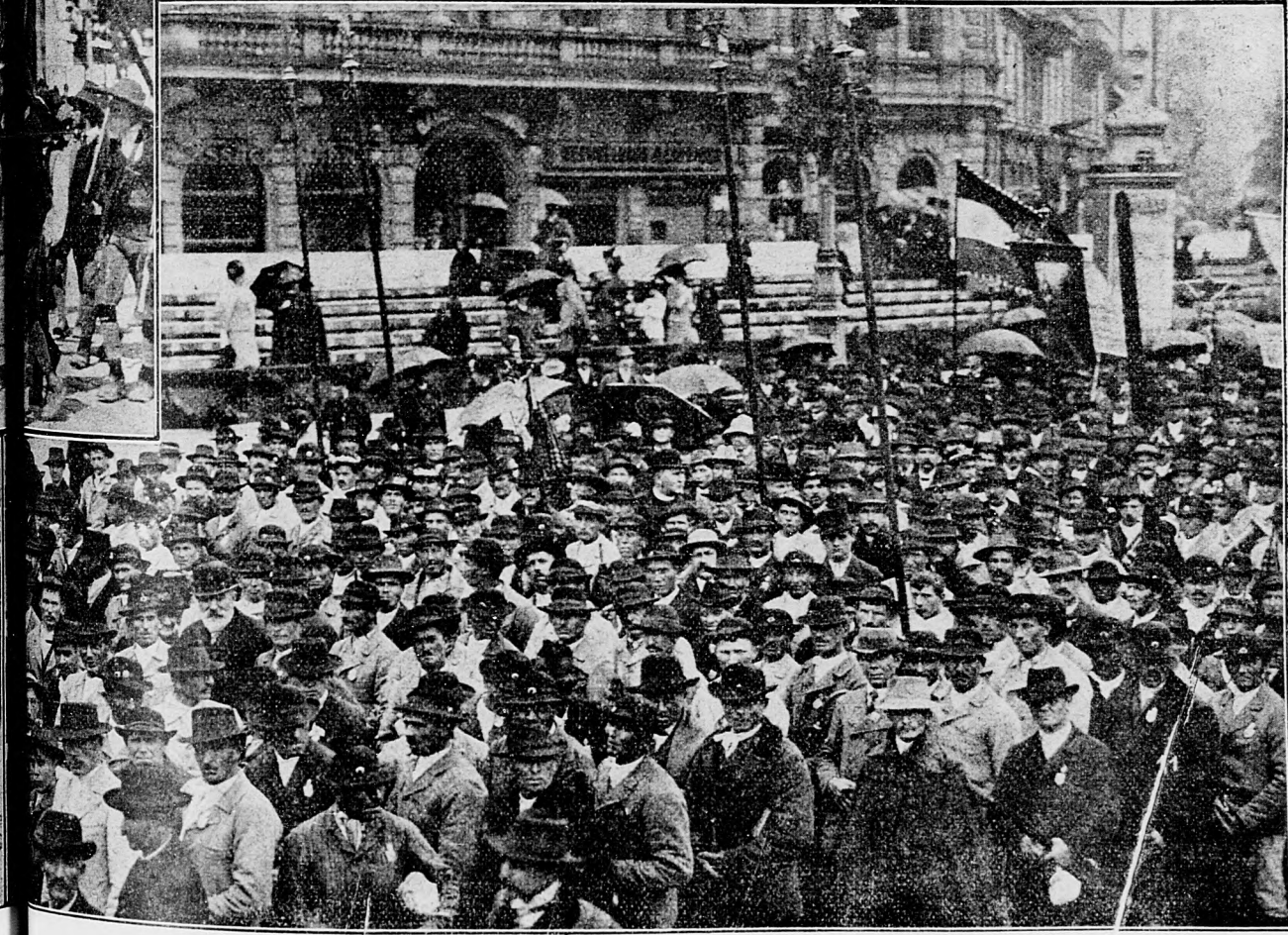
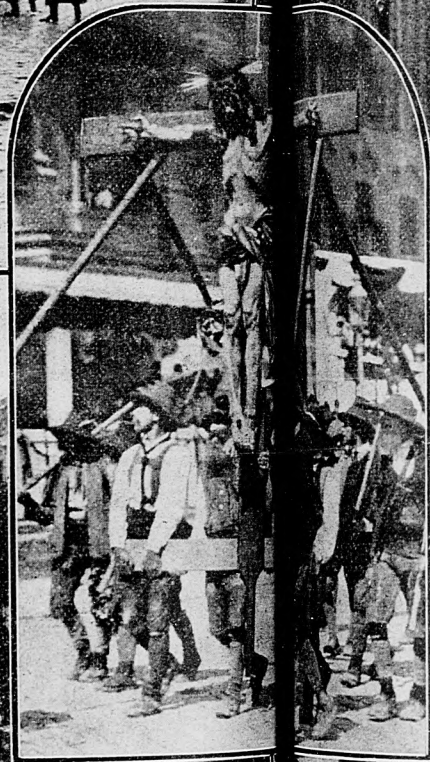
S veľkou radosťou ohlasovaly nedávno mungovské noviny, že Ladislav Lukács ako dobrý katolík a verný syn cirkvi vyznačenie dostal od sv. otca rímskeho pápeža. Teraz však nepodvratne vysvitlo, že vystatovanie sa s týmto vyznačením je mungovský humbug. Pravda záleží v tom, že z príležitosti utvorenia nového grécko-katolíckeho biskupstva, obrázok, pápeža predstavujúci, z Vatikánu poslali uhorskému ministerpredsedovi, ktorý prípadne teraz slúcha na meno Lukács.

Porada kresťanskej ľudovej strany v Žiline.

Kresťanská ľudová strana varinského okresu volebného vo stredu 2. októbra o 2. h. popoludní v Žiline vydržiavala poradu, ku ktorej zo strediska dostavili sa: pápežský praelát, krajinský vyslanec Ján *Molnár* a tajomník Katolíckej ľudovej Jednoty Ján *Bartos*. V porade prítomní vodcovia ľudu a poprední voličia jednohlasne uzavreli, že v okrese varinskom postavia kandidáta kresťanskej ľudovej strany.

Uhorská kráľovská telesná stráž.
Pochod Maďarov.

Podobizne eucharistické processie viedenskej.

Vodcovia Maďarov s Apponyim.
Pochod uhorských Slovákov.

Z CUDZOZEMSKA.

Hrozí nám vojna. Srbsko, Bulharsko, Černá hora a Grécko mobilizujú proti Turecku. Behom niekoľko dní má prísť ku rozhodným bitkám. Od stanoviska, aké v balkánskej otázke zaujmú veľmoci, závisí, či i Uhorsko-Rakúsku nehrozí vojna?

B E S E D N I C A.

Historia Štefana Baričiaka.

(Dokončenie.)

III.

Tam von bolo počuť hlas, hlas panej svatvy:

— Ach, Bože môj... aký škandál! Ak sa dozvedia známi... Ani jedného slova, Marka! Hovoril, že pochádza z poprednej panskej rodiny, a... a... ale je muž na príčine, že sa neprezvedával o ňom! Ach... teda halena... čižmy s podkovami.

Každé slovo bolo možno počuť do izby. Pán veľkomožný Janko zalamoval rukami a Štefan Baričiak merav, bez slova hľadel na svojho syna, ako nepohnutelná, zo skaly vykresaná socha otcovského žiaľu.

Do izby prenikal aj akýsi slabý, plačúci hlas dievčaťa, ale ho utišila reč domácej panej:

— Dcéra jedného ministerského tajomníka... a... a... ale toto sa nesmie stať! Nie, nie, nie...

— Ale, mamička moja drahá, miernite sa... ved to není taká veľká chyba... — zavznel hlas dievčaťa, ticho, prosebne.

— Nie, nie, nie! Ukážem mu dvere... tento posmech sa nesmie stať...

— Počujete?! — zvolal Janko s utlumeným zahrešením.

Štefan Baričiak počul a predsa nevedel povedať ani slova.

— Na čo ste prišli sem, pre večného pána Boha?!

— Doniesol som ti koláč... aj dohán v listoch.

Pán veľkomožný Janko máchnul rukou, máchnul s nesmiernym hnevom. Doložil ešte starký tichým a utlumeným hlasom:

— Doniesol som ti aj to, čo si pýtal...

— Prečo ste mi to neposlali po pošte?!

Načo ste prišli sem? Aby ste ma priviedli do posmechu! Aby ste ma zničili! Aby ste ma spravili nešťastným! Počujete?

Tamvon zase hovorila domáca pani. Bola to oby-

čajná, za leskom bažiaca pani prázdnej duše a ešte prázdnejšieho srdca a len preto hovorila tak hlasno, aby ju počul aj Janko a čo mu treba rozumieť, aby vyrozumel z jej reči:

— Zajtra odcestuješ... Karol ťa odprevadí... Takáto familia! Nemožno... nie, nie a nie... zajtra odcestuješ...

Teraz bolo možno počuť len slabý, tichý plač dievčaťa. Pán veľkomožný Janko na čelo pritiskol si ruky a tak načúval pri trochu nachýlených dverách.

A Štefan Baričiak sedel na drahej aksamietovej stoličke s operadlom. Jeho zlomené telo zdalo sa byť ešte menším a slabším; prerieknuť nebol vstave, len vzdychal...

Oh, veľký Bože, že sa musel takého dožiť! Úfal sa láske a dostalo sa mu posmechu!

Nuž teda sa on pre toto trápil so svojim synom?! Sekerou vyhľadával svoju živnosť v horách; o hlade pracoval od svitu do mraku, len aby, zo svojho syna mohol vychovať pána. Predal prasce, predal si junce, predal dojnú kravu, voz, role, predal svoje srdce, dušu a všetko, čo mal a teraz... teraz...!

Zalomil rukami v zúfalstve, potom si tvár skryl do dlani, lebo cítil, že začína padať z toho jasného neba, z toho neba blažených otcov, padá, padá do hĺbky bez dna...

A tam von ešte vždy rapoce jazýček domácej panej:

— Áno... odcestuješ... Borka, dnes večer všetko prichystaj slečne na cestu... rozumieš?

— Áno.

Plač utíchol. Do izby bolo možno počuť čistý, rozhodný hlas dievčaťa:

— Nepôjdem!

— Len preč z domu, zatiaľ, kým...

— Nepôjdem. Milujem ho. Vydám sa zaňho!

— Jaj, moje nervy... jaj, jaj, moje nervy!

Bolo počuť pospiechajúce kroky. Matka zamdlela... Zaniesli ju do spalne. A pán veľkomožný Janko priskočil ku svojmu otcovi:

— Už je po všetkom! Počuli ste!?

Zo zažmúrených očí Štefana Baričiaka presiakly slzy, lebo mu zišlo na rozum, že jeho otec bol len jednoduchým sviňským pastierom a on predsa ho pyšne uznával za svojho otca, keď jeho jednohlasne vyvolili za rychtára dediny... Vzpamätal sa na zúfalé slová svojho syna, pozrel naňho, ako taký, ktorého zobudia zo sna...

— Syn môj... Janko...

Pán veľkomožný Janko prišiel k sebe zo svojho zúfalstva:

Chodte, chodte chytro, hneď príde... veľkomožný pán tajomník! Pripravili ste ma o život, zničili ste ma, zničili...

— Podte, podte, odprevadím vás...

A pohl sa Štefan Baričiak niekam...

Kapsu nechal tam.

— Vezmite aj kapsu! Nepotrebujem ju!
Vzal kapsu a pohol sa pred synom von z izby...
zo skvelej izby.

Oh, večný Bože! Jeho syn ho nepotrebuje, nechce ho a nebudú na jeho kolenách rajtovať jeho malé vnúčatá.

Zavrával. Chytil sa kľučky. Jeho silné seba-povedomie vymrelo z jeho srdca... Vymrelo, lebo ho usmrtil žiaľ.

— Zničili ste ma... zničili ste ma... uvrhli ste ma do haňby... choďte.

Nebol vstave udreť svojho syna, keď ho surove tiskol von dvermi, len tichým, trpiacim úsmevom pozrel mu do tváre, keď mu riekol:

— Veď už idem, Janko, idem už, len ma nesocaj...

Svojimi trasúcimi sa rukami opieral sa o stenu, len tak vedel vyjsť do predsieni. V očiach sa mu zatmelo a ani nevidel, že stojí pred ním jedno bláde dievča so smutnými očami...

Jeho syn hľadal si klobúk v izbe, ale on ho nedočkal. Išiel, išiel von z raja blaženosti, ale odrazu pocítil na pleci jednu sňa bielu rúčku:

— Strýčko!...

Oh, anjelský hlas v tomto stánku smútku! Štefan Baričiak sa obzrel späť a sňal si zaslzavený ručník s očí.

— Ja som Ilonka, vášho synova...

Posledné slovo ostalo jej dnu v duši a z jej sňa alebo modrých očí vypadla len jedna slza.

Pán veľkomožný Janko vykročil z izby do predsieni a málo chybovalo, že sa neprepadol od haňby, keď svoju oddanicu videl pri svojom otcovi...

— Ilonka...

Chcel ísť ku nej, ale mu Ilonka kývla, aby sa nepriblížil k nej... Utréla si slzy ručníkom a riekla:

— Odpusťte, pán Baričiak... mimovoľne počula som všetko...

— A? — zamrmlal pán Janko blády od hanby.

Deva sa vyrovnala. Taká bola, ako nejaký nahneváný anjel. V očiach sa jej blýskalo:

— Teda si vy takto etíte vášho otca? Takto milujete tohoto starca neboráka? Nuž tak teda čo mám čakať od vás ja!

Pán veľkomožný Janko mlčal zničený, potom začal habkať:

— Ilonka... pre večného Boha...

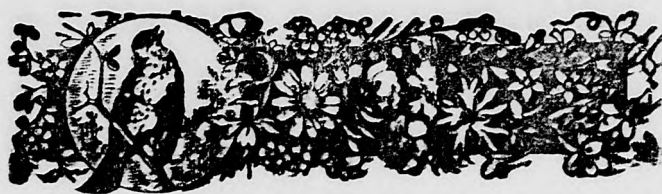
A Ilonka strhla sľubnú obrúčku so svojho sňahobieleho prsta.

— Nech sa páči...

Jej hlas bol chladný. Smutný. Neúprosný. Sňa výrok súdu. Obrúčku položila na jedon malý stolík a s tým obrátila sa ku starému:

— Poďte, strýčko môj drahý, buďte mojím hosťom, kým sa pohne váš vlak...

Usmiala sa mu milo, svojou okrúhlou rúčkou objala ho okolo hrdla a chudáka potácajúceho sa Štefana zaviedla do svojej bielej pannenskej izbičky tak, ako zaviedie nejaký dobrotivý anjel nevládnú, plačúcu dušu do nebeského raja...

CHYRNIK.

Za blahoslavených vyhlásení muríni. Z Ríma oznamujú, že na dvere tamojších basilík pred niekoľkými dňami vyvesili jeden pápežský dekrét, v ktorom 22 muríni vyhlásení sú za blahoslavených. Títo muríni podstúpili mučednícku smrť za svoju kresťanskú vieru. Patrili ku kmenu obydlenému pozdĺž jazera Njamsa v Afrike, jedna kresťanská missia ich pokrstila, ale pozdejšie, roku 1885. členovia ich kmenu všetkých dvadsiatich neuveriteľnými mukami zavraždili. Teraz ich rímsko-katolícka cirkev vyhlásila za blahoslavených.

Vtiahnutie arcibiskupa Szmrecsányiho do Jágru.

Jágerský arcibiskup Ludvik Szmrecsányi po složení prísahy 17. sept. popoludní vrátil sa do Jágru. Mesto Jáger z tejto príležitosti novému arcibiskupovi Szmrecsányimu prejavilo svoj hold. Mešťanosta Desider Jankovics na čele zastupiteľského sboru mesta pozdravil arcibiskupa Szmrecsányiho na pekne ozdobenej železničnej stanici. Na uliciach mesta vialy zástavy a pred biskupskou residenciou bola postavená triumfná brána. Na ceste vedúcej od stanice ku biskupskej palote stál rad náčelníkov úradov a veľký zástup obecnstva. Mesto večer bolo osvetlené.

Chýry z biskupstva košického. Osv. pán biskup dr. August Fischer-Colbric minulý týždeň dvom bohoslovcem praemonštratským udelil rad diakonátu, dvoch bohoslovcov praemonštratských a Štefana Tóth, diakona svojho biskupstva vysvätil za kňazov. Košickým katechetom vyprostredkoval osvietený pán biskup, aby od mesta ročiteho platu dostali miesto 1700 rovno 2000 korún. za čo povinní sú v týždni vyučovať cez 24 hodín. Následkom tohoto jedna stanica katechetu nateraz nemusí byť zaplnená. — Minister orby vďaka vyslovil kláštorm mnišiek Uršuliniek, že v gazdovskej škole spomenutých mnišiek dievčence štátnych úradníkov platia len polovicu školského platu, za túto veľkodušnosť minister orby podporu sľúbil patričnej škole. Výbor stoličného kultúrneho spolku, cieľom zariadenia valného shromaždenia 28. septembra vydržoval zasadnutie, ktorému predsedal dr. Melchior Takács, praelát praemonštratských kňazov. — Ponevác šarlach ešte vždy zúri v Košiciach, detské opatrovne otvorili len 15. októbra, elementárne školy ale začali už 1. októbra. Výbor spolku pre založenie pomníka kniežata Franca Rákócziho II. minule vydržoval zasadnutie, v ktorom uzavrel, aby náhrobný pomník kniežatu postavený bol v sídelnom chráme biskupskom, socha ale, na ktorú sobralo sa 305 tisíc korún, aby stála na najpeknejšom prístore mesta. — *Pácin:* Hadrian Dienes, farár obce Nagykövesd, pre

výšspomenutú filiálku minule posvätil 4 m. centy fažky zvon, ktorý jeho veriaci zaopatřili si vlastnou obetivosťou. Je to už tretí zvon, ktorý zaopatřili si títo horliví veriac, čo na chválu slúži tak im, ako aj pánu farárovi. — Štefan Cserniczky, kňaz košického biskupstva minule veľkej oslavy účastný bol v Amerike, z tej príležitosti, že veriacim svojim postavil kostol za 250.000 korún. Nový kostol posvätil osobne jeho biskup americký.

Chýry zo Šáriša. *Prešov:* Osvietený pán biskup košický dr. August Fischer-Colbríe minule rozhodne odrazil nápady, ktoré mungovci v jedných šárišských novinách opovážili sa uverejniť proti katolíckemu duchovenstvu šárišskému. Nezaslúžene napadnuté duchovenstvo i touto cestou veľké vďaka vyslovuje osvietenému pánu biskupovi za jeho neohrozenú obranu a otcovskú ochranu. — Viktor Sally, mestský kapitán tieto dni ohľadom ochrany verejnej mravnosti prísne nariadenie vydal proti kassirkam a majiteľom kaviareň. — *Zsebefalva:* Eva Bleyer, dcéra tunajšieho árendáša Jozefa Bleyer, ktorú v katolíckom náboženstve vyučil Peter Hartsár, praepošt a farár z Kisszeben, prijala sviatosť krstu a Štefan Sárossy, tunajší farár 24. septembra sobášil ju s istým pravotárom z Koložváru. Je to už druhá dcéra spomenutého árendáša, ktorá stala sa katolíčkou. — *Pusztasalgó:* Jozef Péchy, tunajší statkár a ministerský radca na organ obce daroval 700 korún. — *Szinyeyfalva:* Veriaci tunajšej obce vlastnou obetivosťou nový organ dajú postaviť skrze firmu Rieger. Nový organ bude stáť 2580 korún. — *Sztankahermány:* Anton Beszkid, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany prešovský pravotár Katolíckej ľudovej Jednoty, z príležitosti istej pravoty, tunajšiemu katolíckemu kostolu daroval 400 korún. — *Sósfüred:* Onedlho postavená tu má byť poštárska ageútúra. — *Galbató:* V dome roľníka Jána Hancsovsky minule vypukol oheň a ubohému zapríčinil škody do 3000 korún.

Chráňme sa štátnej školy. V Novej Pešti utvorili teraz novú štátnu školu a trebárs je obyvateľstvo čisto katolícke, školdozorca pešťanskej stolice ani jedného katolíckeho učiteľa nevyzmenoval k tej škole, ba za direktora vymenoval jedného žida. Hľa tak sliapa nohami liberálny štát naše najsvätejšie náboženské city. Verný katolíik nikdy nemôže privoliť, aby náboženská škola dostala sa do rúk beznáboženskej štátu, ktorý zdedené kresťanské city nevinných dietok udusiť chce židovskými učiteľmi. K udržaniu náboženskej školy nemá nám byť fažká žiadna ani tá najväčšia obeta, však náboženská škola je akoby vlastná sestra kostola.

Chýry zo Spiša. V Krompachoch minulého roku všetkej potravnnej dane vybrali dovedna 17.729 korún a síce za víno 11.949 kor. a za pivo 5779 korún. Z toho obnosu ostalo obei 1729 korún a za vyberanie dostala 850 korún. — Náš stoličný výbor 9. októbra vydržiava svoje riadne jasenné zasadnutie. — V starolubovenskom okrese zo 755 vojopovinných na assentírku dostavilo sa len 251, odobrali k vojsku 73. — V meste Göl-

nichány na tento školský rok do kovovej priemyselnej oddielovej školy zapisať sa dalo 76 žiakov 40 chlapcov. nemohli prijať pre nedostatok miesta. — V Menharde za r. k. učiteľa vyvolili Pavla Haňura učiteľa z Arnutoviec, v Arnutovciach Ludvika Stanku a na harichovskú druhú učiteľskú stanicu vyvolili za učiteľku Mariu Kiss. V Biacovciach fažko nemocný leží v svojom kaštieli gróf Albin Csáky, predseda snemovne veľmožov. — Na podhradský jarmok vydržiavaný 9. septembra prihali tolko statku, ako zriedka dakedy. Statok má ešte vždy vysokú cenu. Za jeden pár volov pýtali 1000 do 1100 korún. — V Harichovciach (Pálmafalu) 22. septembra mládenec Juro Slanina vo zvade nož vrazil do srdca mládenkovi Jakubovi Naupauerovi. Ubohý Naupauer dokonal na mieste. Vražedníka odviekli do levočského žalára. — Levočskí vojaci vraciac sa z manébrov, svoje skryňky našli vylámané a vykradnuté. Vyšetovanie vedie vojenský sudca. — Náš stoličný lesný výbor okresným polesným (hájnikom) povýšil plat síce prvotriednym z 820 kor. na 900 kor. a bytné z 140 kor. na 200 kor. tretotriednym zo 600 na 800 korún a bytné zo 100 na 160 korún, okrem toho každý okresný polesný na rovnosaty dostane ročne 100 korún. Tento nový plat vstúpi do života od 1. januára 1913. — Dáždivé počasie trvá ešte vždy. V Magure už hnije zbožie.

Zatkli prevádzáčov. Z Ungváru pišu: Žandári chytili Iudu Markoviča, Adolfa Markoviča, Ondrej Gutiču, Samuela Markoviča, Jankela Leboviča, Jána Lopucha a Leopolda Weissa, ktorí asi 100 vojopovinných mládenčov prevádzali do Ameriky. Dobrých vtákov odali kráľ. súdu v Beregszászu.

Divoká žena. Z Košíc oznamujú: Tunajšia obyvateľka Ondrejová Kopáková a Francová Fodorová pre nejakú vec prišli do zvady, zo zvady povstala bitka, v ktorej Fodorová preklala Kopákovú. Vražednicu zatkli.

Do dymu pustené milliony. Zdrazenie doháňových výrobkov nezmenšilo počet fajčiarov, ba náruživosť fajčenia, ako vysvitá zo štatistiky, vždy viac a viac sa rozmáha. V tohoročnom januári a februári spotrebovalo sa v Uhorsku 3814 kilogrammov šnupavého doháňu, 134.111 kilogrammov fajkového doháňu a fajkového doháňu v balíkoch po 25 grammov, 92,541.801. Z cigár minulo sa z druhu kuba 12,984.900 kusov, z rosita 942.100 kusov, z portoriko 15,739.381, z krátkych 3,748.450 a z cigarellov 7,237.500 kusov. Všetkých cigár dovedna v tých dvoch mesiacoch spotrebovalo 91,881.858 kusov. Cigaret z druhu sultán predalo sa 1,791.900, z hölgy 101,938.200, z dráma 17,292.600, z virginia 5,736.900 a z magyar 158,913.100 kusov. Cigaret v januári a februári všelijakého druhu dovedna minulo sa teda 339,216.700 kusov. A potom ešte bedákame, že fažko je žiť v terajšom svete, keď na takú márnosť, ktorá mnohým podkopáva ešte i zdravie, vyhadzujú sa tolké milliony.

Hľadá sa poriadné, 14—16-ročné dievča z horných strán za služku ku lepšej kresťanskej rodine do jed-

ného letovníka blízko Budapešte. Dostane poriadný mesačný plat a v páde rodina bude s ňou spokojná, navrátia sa i cestovné trovy. Kto by sa chcel hlásiť, nech pošle list na redakciu «Kresťana».

Hospodár len vtedy môže mať veľkú radosť, keď zožatú hojnú úrodu vymlátiť môže motorovou mlatiačkou, pochádzajúcou z motorovej dielne Ludvika Kállayho. Presná adresa: *Ludvika Kállayho* motorová dielňa, *Budapest, VI., Gyár-utca číslo 28.*

DOPISY.

Budapešť.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Veľactený Pán Redaktor.

Prosím uctive o uverejnenie tohoto dopisu v našom «Kresťane».

Poneváž viem, že týchto pár riadkov, ktoré tu posielam, lepšie zaujíma našich budapeštianskych Slovákov, ako politická rubrika.

Kto ešte pochybuje o našej schopnosti, ten mal prísť na našu vinobranú zábavu, ktorú sme vydržovali 8. septembra vo veľkej zahrade Gólya-ulice pod číslom 38, a bol by sa presvedčil o tom, že náš Katolícky Delnícky Kruh v každom ohľade stojí na prvom mieste.

Toľko inteligentných Slovákov zriedka môže človek pospolu vidieť, ako ich tam bolo.

Naša správa Kruhu vždy si dá na tom záležať, aby naša zábava vždy sa najlepšie podarila a nikto žiadnej krivdy nemal. Pri celom sriadení tejto zábavy najväčšiu zásluhu mal pán Ján Krajčí, gazda Kruhu, ktorý neunavene staral sa o všetko. Vďaka mu! Na zábavu prišlo viac ako 800 hosťov. Krásny to bol pohľad na tých veselých Slovákov a Slovenky v rozličných pestrých krojoch. Zábavu primeranou rečou otvoril náš p. vel. predseda dr. Pavel Žiška. Privítal najsrdečnejšie všetkých hosťov a prial každému tú najlepšiu vôľu a náladu. Po reči pána predsedovej počuli sme mnoho krásnych sloveuských piesní.

Hudba hrala výborne. Hosťov pri bráne vítal pán Ján Hamrák. Pri pokladnici od veľkej práce skoro až sa potili Ján Krajčí, Anton Braniteky a Anton Vrana. Rychtársky úrad zastávali: pán podpredseda Jozef Bayer, pán Frane Illy, pán Matej Vajzer a pán Jozef Peés. Pri kolkárni dozor viedli: pán Béla Malec a pán Ferdinand Verosta. Pri civilnej matrike civilne sobášili: pán Vincenc Jonec a pán Štefan Iskra. To je dobre, že tie civilné sobáše boli len zo žartu. Policajtskú službu výborne zastupoval pán Juraj Direr. Nad hájnikami dozor

viedol pán Ján Sviba. Hájničky boli: Annna Cifersky, Emilia Podusa, Margita János, Žofia Kováč, Zuzanna Madlák, Maria Lateko, Maria Lešťák, Rozália Sviba a Anna Likavec. Ako hájníci zas účinkovali: Rudolf Medvecký, Štefan Holma, Ján Horváth, Jozef Priesol, Peter Hrobárik, Jozef Púček a Rudolf Proháška. Alojs Blažko ako cigán, znamenite zastával svoju úlohu. Výborne nás všetkých zabával Jozef Niniš ako žid, tak sa vžil do svojho zástoja, že sme ho ani poznať nemohli.

Riaditeľ hudby bol pán Michal Krajčí a pri tanci pán Pavel Janík a pán Ferko Tomkó.

Nálada cez celú zábavu bola veselá a najlepšia. Bolo vidieť, ako sa vedia Slováci medzi sebou zabávať. Len to by sme si žiadali, aby naši rodáci nielen vtedy navštevovali náš Kruh, keď je zábava, lež vždy; veď je on v prospech všetkých založený.

Nadplatky dali veľkodušne: pán dr. Sleis 9 korún, pán Andrej Kacián 5 kor., pán dr. Emil Stodola 2 kor., pán Štefan Hlavatý 2 kor., pani Javorská 1 korunu. Čo nech im pán Boh hojne odplatí.

Keď touto cestou veľké vďaky vyslovujem ct. riaditeľom, menovite pánu Kajčimu, gazdovi Kruhu, súčasne ich prosím, aby sa i naďalej tak zaujímali za náš Kruh.

Čistý výnos poslali sme trstenanským pohorelcom. (Orava.)

A. K.

***

Nové Zámky.

Ctená Redakcia!

Ráďte prosím tento môj krátky dopis uverejniť v našom «Kresťane».

Naše mesto medzi Nitrou a Komárom ležiace je všeobecne známe. Občania novozámskeho okresu žiaria veľmi za Adalbertom Frideckým, ktorý bol u nás veľmi mnohé roky všeobecne milovaným slúžnym. Bohužiaľ, mladý zomrel. Po ňom prišiel Csenkey, rodák z Čachtie, ktorého nemáme tak radi, lebo je on proti ľudákom predpojatý. Nepamätá na to, že ľudáci platia naňho, on ale neplatí na ľudáckych občanov. A potom však slúžny je pre obecnosť, a nie obecnosť pre slúžneho. Dá pán Boh, že keď bude starší, nadobudne toľko zkusenosti, že nebude ľudákov diviakmi nazývať. Ináče Boh ho neškodne potlapkáva: zdravia nemá, a tuším ho už ani nebude mať. Hovoria lekári, že je jeho žalúdok taký, ako vymočený papier. Keby bol ľudákom, snáď by ho aj Boh lepším zdravím obdaril. — Aj náčelník polície Konštantín Justh je tuhý liberál. On viedol poslednýkrát prievidzskú voľbu. Chvála Bohu, že statočný Brestyenszky vyhral. Duchovných otcov tak na fare, jako aj v kláštore máme dobrých.

S Bohom!

Ján Bereik

***

Haličovec (Spiš.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctená Redakcia!

Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Kresťane».

S nesmiernou radosťou zvestujem svetu, že v Hali-

govciach, kde len až do nedávna tri krčmy boly, prestala teraz — Chvála Bohu — už druhá krčma.

Doterajší majiteľ krčmy vysfahoval sa, na jeho miesto usadiť chcel sa teraz druhý žid, haligovsky výbor ale — čo mu k veľkej pochvale slúži — vyhlásil v tieto dni tú krčmu jednohlasne za zbytočnú a nepotrebnú. Teraz majú už len jednu krčmu. Haligovania najvrúcenejšie ďakovať by mali Pánu Bohu, že ich akoby podivným spôsobom v krátkom čase oslobodil od dvoch hnusných miest najväčšieho nebezpečenstva duševnej a telesnej zkazy.

Priateľ ľudu.

***

Z Prievidze.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Ctihodný Pán Redaktor!

Ráďte prosím uverejniť týchto pár riadkov v našom milom «Kresťane».

Ani smola, tak sa tu prilepil od liberálov milovaný a z brucha obdivovaný Dolfo Abaffy, hlavný slúžny mungovský, ktorý sa pri posledných voľbách tak pekne choval, že úplné zalúbenie mal v ňom Ičo Krausz, o ktorom tak smelo bol nedávno písal jeden slúžny na odpočiatku. My ľudáci tak milujeme nášho Dolfa, že mu zo srdca prajeme, aby sa čím skorej dostal do Nitry za člena sedrie sirotskej. Dolfo nás je veľkým priateľom farára Lojza Rudnayho a tých farárov, ktorí tisnú hnilý voz liberalizmu od cirkve zatrateneho a Bohu tak veľmi osklivého. Ani zajac psíka, tak sa chráni Dolfo náš statočného ľudáka, poslanca Kolomana Brestyenzkyho, ktorý tak nám pririastol k srdcu, že sa od neho neodtrhneme, ani keby nás sto Dolfov nakloňovalo k tomu.

Šlachetnou závišťou sme čítali, jakým znamenitým šlachetným úradníkom je šalský hlavný slúžny Karolko Thúröczy. To je už potom šlachetuý pán nielen dľa rodu, ale aj dľa jednanja a účinkovania. Žehnaj ho Boh hojnou štedrosťou, dobrým zdravím, dlhým životom a po smrti nebeským kráľovstvom.

S Bobom!

Bývalý notár.

Spisy redakciou odporúčané.

Brezňové kvety (Sňaženky) *Malému Ježiškovi* — Po drukýkrát vydáva — S dovolením arcibiskupským: Rad otov karmelitov, V., Budapest, VI., Huba-utca 12.

2. **Svätý Otec Paduansky.** Modlitebná knižka k úcte tohoto veľkého sv. Divotvorca. Spísal P. Stefan Soós kňaz radu karmelitov. Preložil Richare Osvald, s dovolením cirkevnej vrchnosti. Šieste vydanie 30—40 tisíc. Vydal Budapešťanský kláštor karmelitov. Cena v plátenej vazbe 60 hal.

3. **Päťnásť Tajemstvi Svätého Ruženca**, v. barvených obrázkoch cena 40 hal.

K dostaniu sú tiež *škapuliare* pre deti a dospelých so *slovenskými lístkami ku prijatiu členov*, ďalej sv. ruženca a medaillony v najväčšom výbere. Adresa: Kláštor otov Karmelitov, Budapešť, VI. Huba-u. 12.

Odkazy redakcie.

J. K. Sz. Prosíme o skôršie doposlanie listov.

V. C. M. Proti tomu niet pomoci.

St. V. N. Čakané neprišlo.

J. J. P. Vďačne sme prijali a prosíme o pokračovanie.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena:

na celý rok ... .. 4 koruny,

na pol roka ... .. 2 koruny,

na štvrt roka ... .. 1 koruna.

Do Pruska: na celý rok 6 korún.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Administrácia Kresťana.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 30. septembra.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiskká, nová	kor.	23:10—23:75
• stolnobelohradská, nová...	«	22:95—23:55
• peštianska, nová	«	23:00—23:65
• banátska, nová	«	23:45—24:25
Proso	«	—
Raž prvotriedna	«	21:25—21:45
• druhotriedna	«	21:05—21:25
Jačmeň nový, prvotriedny	«	20:40—21:00
Ovos prvotriedny	«	19:40—19:80
• druhotriedny	«	19:00—19:20
Kukurica	«	18:30—18:60
Datelinové sáme, červená datelina	kor.	200:00—210:00
• lucerna	«	110:00—136:00

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	17:60	17:30	17:00	16:70	16:20	15:80	15:20
č.	7	7½	8				
K.	14:80	13:80	10:40				

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Otruby drobné	kor.	12:00—12:26
• hrubé	«	12:00—12:20
Fazula veľká biela	«	22:00—23:00
Fazula strakavá	«	25:00—26:00
Zemiaky (hornouhorské) biele	«	—
• ružové	«	8:00—9:20
• žlté	«	9:00—12:00

Hrach lúpaný	---	---	---	kor.	30'00--32'00
Hrach nelúpaný, čistý	---	---	---	«	30'00--32'00
Šošovica čistá	---	---	---	«	40'00--63'00
Rasca (kmin)	---	---	---	«	81'00--81'00
Mak	---	---	---	«	135'00--136'00

Za 100 kilogrammov.

Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	---	---	---	kor.	41'00--41'00
«	«	White-Star (***)	«	«	36'00--36'00

Cukor v klobúkoch	---	---	---	kor.	96'50--97'00
« kockový	---	---	---	«	98'50--99'00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	---	---	---	«	64'50--65'00
Konopné sáme	---	---	---	«	29'50--31'00

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	---	---	---	kor.	180'00--181'00
Slanina mestská 4-kusová	---	---	---	«	162'00--164'00
«	«	3-kusová	---	«	156'00--157'00

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 80, 88, 42 K. — **Hotové postele.** Z červeného čínovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 140 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 8.50, 4.—, 99 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho sňotovujeme vo veľkosti dia vôle. Trojdielovú srstennú matrac na jednu posteľ K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. Arthur Wollner Lobes 135, pri Pilsen (Čechy.) Podrobný cenník zdarma.

Pekná ozdoba pre každú izbu

je môj imitovaný smyrna pokrovec na stenu. No. 2697, I-a kvality, na oboch stranách celkom rovný, s rôznymi obrazmi, ako: srny, dva papagáje, gnom, lev, poľovní psi, husy, jelen, liška, tiger, v pekných barvách, 100 cm. šírky, 200 cm. dĺžky kus len 5 korún 60 hal. — No. 2098 podobný pokrovec s dessinom, predstavuje: srnu, jeleňa, leva, psa atď., 90 cm. šírky, 180 cm. dĺžky, len 4 kor. 80 hal. — Najbohatší výber stolového a posteľného náčinia, flanelových posteľných pletených prikrývadiel atď. obsahuje môj hlavný cenník.

Riziko vytvorené, zámena povolená alebo návrat peňazí.

Zasiela s poštovou dobierkou

HANNS KONRAD,

cis. a kráľ. dvorný zásielca **Brüx**, č. 3350. (Čechy.)

Hlavný cenník so 400 vyobrazeniami na žiadosť každému posla sa zdarma a franko.

Trnavská sporiteľňa (šparkassa)

v Trnave (Nagyszombat)

v prešporskej stolici, je na hornom Uhorsku najstarší peňažný ústav.

ZALOŽENÝ ROKU 1844.

ZALOŽENÝ ROKU 1844.

Má vlastný majetok viac, ako jeden million a 600.000 korún. Vklady obnášajú blízko 12 millionov, ktorých väčšina patrí okolným gazdom a roľníkom. Najlepší dôkaz 68 ročnej dôvery.

Odporúčame roľníkom a gazdom *pôžičky na srážku* (amortisáciu) na rozličné pády. Na príklad na väčšie majetky a summy dáme pôžičku aj na 50 rokov. V tomto pade platí dlžník od 100 korún ročite 5 korún 86 halierov a po 50 rokoch je kapitál aj interest úplne vyplatený.

Keď ale dlžník chce byť hotový so všetkým za kratší čas, môže si pôžičku vziať na 25 rokov, vtedy platí ročite 8% (osem korún od 100 korún) a za 25 rokov je s interestom aj kapitál úplne vyplatený.

Keď má volakto dlhobu intabulovanú na väčší interest, — tú odobereme na menší — a dlžník nepotrebuje platiť žiadne nové intabulačné a štemplové útraty.

Musíme podotknúť, že my každú pôžičku vyplácame v *hotových peniazoch v úplnej summe*, nie tak ako mnohé pestianske ústavy v papieroch, na ktorých dlžník hneď 5--8% ztrati.

Okrem toho má dlžník právo aj celý kapitál kedykoľvek polročne vypovedať a bez ztraty prinavratiť.

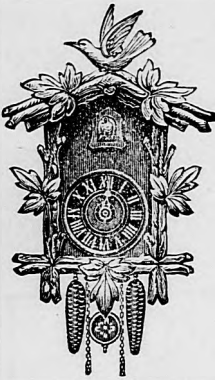
Kto chce od nás pôžičku mať, nech sa neobráti na všetkých agentov, ktorí prinajmenej 2% od sta si rátajú. Nech sa obráti rovno na *Trnavskú šparkassu*, — to ho nekoštuje nič, — tedy už mnoho zgazdoval.

Dávame aj peniaze na zmenky (wechsle), na cenné papiere a na zlato a striebro a rátame mierny interest.

Kupujeme a predávame jakékoľvek cenné papiere.

Prijímame vklady na 4½% čisto vyplácame také kedykoľvek bez výpovede a bez srážky.

Kukučkové hodiny K 8 50

Číslo 4453 pekne rezaný šild s ozdobou vtáka, číslice z kostí, volá hlasne hodiny a polhodiny, 32 cm. výšky, komplet s 2 bronzovanými pendulami, presne regulovaný I-a škótsky stroj K 8-50. — Číslo 4598 najlacnejšie kukučkové hodiny pekna rezané bez nakladu vtáka K 7-50. S bohato rezaným štítom s jelenom alebo s veвериčkou K 10.— 11-50, 13.— 15-50. Za každé hodiny 3 ročná záruka na písmo.

Ziadne riziko, výmena povolená, alebo návrat peňazi. S poštovou dobierkou alebo pri predbežnom zaslaní peňazi rozposiela prvá dielňa na písmo.

HANNS KONRAD
cis. a král. dvorný zásielca
Brüx, číslo 3342. (Čechy).

Bohato ilustrovaný hlavný cenník s vyše 4000 vyobrazeniami na žiadosť posieľa sa každému zdarma a franko.

Priemysel ružencov a milostných článkov Nagyászon, stol. Csik.

Dorábame a na sklade máme: sv. ružence s očkami z kokos, kokotín, z kosti, z pevného skla, z jeruzalemského olivového dreva, z alabastru, z napodobnenia korálov, drahých kameňov a z pravých drahokamov: najjednoduchšieho a najskvostnejšieho výstrojenia, v najbohatšom výbere za najlacnejšie ceny. Držadla ružencov, obrázky Svätých, modlitebné knižky v obrovskom výbere; krásne obrazy Svätých na stenu s rámom alebo bez rámov (k dostaniu sú obrazy Svätých každého mena) krásne francúzske obrázky, granitée, kromo, opalines, na blani, ocelorezy ako aj obrázky s čipkami ktoré shotovujú mušky; pamiatky sv. krstu, birmovky, sobášu, prvého sv. prijmania, spovede, primícií a iných slávnostných príležitostí, lacno a v najväčšom výbere. Diplómy Mariánských Kongregácií a iných spolkov, umelecké reprodukcie, s rámom alebo bez rámu za mimoriadne lacné ceny. Náboženského rázu a iných solidných postáv, pekne obrázkové dopisničky. Pekné obrázky k postaveniu na stôl a kaplnky z masé, tak v jednoduchom ako v bohatom vyhotovení z hadbábu. Napodobnenia svätín z Lurdu a iných miest milostných. Každého druhu a ména škapuláre z vlny. Opasky. Medaillony: z aluminiuma nového striebra, z oxidovaného nového striebra, z pravého striebra a zlata v bohatom výbere. — Medaillony nahradujúce škapuláre. Pekné retiazky na krky, zaušnice, ovesky s nábožným vyobrazením. Malé sochy svätých, odznaky spolkov, nippes tovar, kassetty, Prstienky, náprsné ihly, gombiky z oxidovaného nového striebra s vyobrazením Pána Ježiša, Panny Marie alebo svätých, k dostaniu sú i z pravého striebra a zlata. Sväteničky. Kríže: stojace, na stôl, na stenu a pre zomrelých. Umelecké plakety. Najbohatší výber modlitebných knižiek, jednoduchej a najskvostnejšej väzby s oxidovanou zatvorkou. Tlačidlá listov. Príležitostné dary atď. Každého druhu milostné články k dostaniu sú u nás. Každé i najmense objednanie vybavuje sa s presnou soliditou. Preto cokoľvek si kto žiada nech s dôverou obráti sa ku nám a vopred môže byť presvedčený že nad všetko očakávanie bude uspokojený. Prosíme o láskavú podporu nášho priemisu. Adresa objednávania je: Kegytárgy-ípar, Nagyászon, stol. Csik

Pri objednávkach na naše ohlasy,
prosíme odvolávať sa vždy na
naš časopis.

Lacné česke perie!

5 kilo nové tmavé driapané 9.80 K, lepšie 12 korún, Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K Biele ako sňa mäkké jak páper, drapané 30. 8, 42 K. — **Hotové posteľe.** Z červeného cinovatu 1 dobre naplnená perina, alebo 1 zpodná perina 180 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.— 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška 80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—, 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 21.—. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dľa vôle. Trojdilovú srstennú matrac na jednu postel K 27.—, lepšej jačovosti K 38.—. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobierkou. Výmena a navrátenie dovolené sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsse, Lobes 18a.** pri Pilsen (Čechy).

Peniaze usporí

kto k obednaniu každého druhu tovaru ako vianočných darov, hodín, hudobných nástrojov, budíčkov, pendlových hodín, predmetov v domácnosti potrebných z ocele, z kože článkov, toalety, zbrane atď. dá si doniesť môj hlavný cenník so 4000 vyobrazením, ktorý na žiadosť každému zdarma a franko posieľa vývozný dom.

Hanns Konrad.
cis. a král. dvorný zásielca
Brüx, č. 3370. (Čechy.)
Nikl. vačk. hodinky K 4-20
Strieborné hodinky „ 8-40
Niklový budiček „ 2-90
Pendlové hodiny „ 8-50
Hodiny s kukučkou „ 8-50
Harmoniky „ 5—
Husle „ 5-80
Revolver „ 6—

Najlepší český prameň k objednaní.

Lacné perie na postel!
1 kg. sivé dobré drapané 2 K,
lepšie 2 koruny 40 hal.;
prima pelbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drapané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K. Pri oblednani 5 kg. franko.

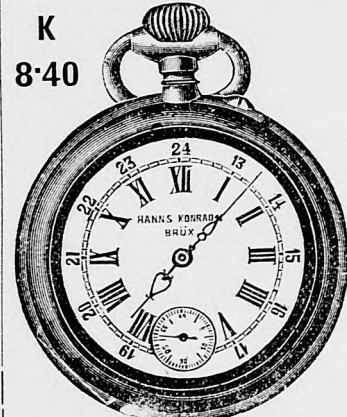
Hotové posteľe
z hustej tkniny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkým perím 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 3 K, 3 K 50 h., 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 12 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5 K, 5.20 K, 5.70 K
Spodné periny z pevného vrážkovaného gadrú 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez z postovú dobierkou od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezapovedné návrat peňazi obšírny cenník zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Čechy.)

Známo je vôbec,
že len
LUDVIKA KÁLLAI-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,
pri úplnej záruke lifruje najchýrnejšie motor-mlátiace stroje. Po celej krajine pochvalne známym najlepších a najjednoduchších, pôvodných Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú motorovú fabriku netreba zameniť s druhými firmami pod menom Kállai.

Lacné dobré strieb. hodinky ako vianočné dary pre chlapcov.

K 8-40
No. 4129 echt strieborné remontoar hodinky, so štemplom cis. kr. münzového úradu, s emailovaným číselníkom, s ručičkou sekúnd, presne regulované, s dobrým závorom K 8-40. No. 4130 podobné šarnirované hodinky, v lepšom vyhotovení K 9-50. No. 4151 s duplovaným závorom K 12-50. — No. 4101 s anker strojom, Roskopf systému K 12-80. — No. 4095. s pôvodným Adler Roskopf strojom K 14-50. — No. 4181 echt strieborné remontoar hodinky s duplovaným vrchníkom, emailovaným číselníkom. I-a strojom na 15 Rubín kameňoch, s ručičkou sekúnd, presne regulované K 16-50. Všetky hodinky sú náležite vypróbované. Trojročná záruka na písmo. S pošt. dobierkou zasieľa prvá dielňa hodín

HANNS KONRAD,
cis. a král. zásielca Brüx, číslo 3337. (Čechy.)
Hlavný cenník so 4000 vyobrazeniami na žiadosť každému posieľa sa zdarma a franko.

Továrne ceny:

Šatky flanelové na hlavu	...	K —50
Pletené vesty s rukávami	...	“ 2-50
Jemné pletené vesty s rukávami	...	“ 3-60
Pletené vesty pre chlapcov	...	“ 2—
Pletené vesty s dvojítmimi prsami	...	“ 1-20
Zimné triká s dvojítmimi prsami	...	“ 1-50
Veľké flanelové košele s golierom	...	“ 1-40
Veľké tmavé košele pre mužských	...	“ 1-20
Veľké ženské košele flanelové	...	“ 1-40
Veľké košele s vyšívaním	...	“ 3—
Biele košele s vyšívaním	...	“ 4—
Podvazníky pletené tucet	...	“ 4—
Triká pre deti v každej veľkosti	...	“ —90

Adolf Zucker, Plzen. S. 3. Čechy.